

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת יוסף עטאונה

פ/25/3207

הצעת חוק הבטחת הכנסה (תיקון – גמלה לתלמיד), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 3 בחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א–1980¹, בסעיף 3(4)(ב) –

(1) בפסקת משנה (1), במקום "16" יבוא "6" והסיפה החל במילים "גמלה להורה עצמאיי" – תימחק ;

(2) אחרי פסקת משנה (1) יבוא :

"(א1) מי שהשתלמה לו גמלה לפי חוק זה בעד 12 חודשים לפחות מתוך 20 החודשים שקדמו לחודש שבו החל להיות תלמיד במוסד כאמור, ובלבד שהוא אינו לומד בתכנית המקנה תואר אקדמי שני או שלישי ;

(ב1) גמלה למי שמתקיימות לגביו הוראות פסקת משנה (1) או (א1) תשולם בעד תקופה שלא תעלה על 48 חודשים, ואולם השר רשאי לקבוע תנאים שבהתקיימם תשולם גמלה כאמור בעד תקופה ארוכה יותר ;"

(3) בפסקת משנה (2), בכל מקום, במקום "פסקת משנה (1)" יבוא "פסקאות משנה (1) או (א1)" ובמקום "להורה עצמאיי" יבוא "למי".

ד ב ר י ה ס ב ר

חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א–1980 (להלן – החוק) נועד להבטיח את הזכות לקיום בכבוד של תושבי ישראל, והוא קובע כי יש לשלם קצבה לכל אדם ומשפחה בישראל שאין בכוחם להבטיח לעצמם הכנסה למחיה. ככלל, זכאים לגמלה מי שהם תושבי ישראל, בגיל 20 ומעלה, ועומדים במבחני הכנסה ותעסוקה. סעיף 3 לחוק קובע כי סטודנטים ותלמידים במוסדות שקבע השר בתקנות (לרבות במוסדות להשכלה גבוהה, מוסדות על תיכונים וישיבות) לא יהיו זכאים לגמלה. יחד עם זאת, לכלל זה יש חריג, המעניק זכאות לגמלה להורים עצמאיים שהחלו לימודים, וקיבלו גמלת הבטחת הכנסה במשך 16 חודשים לפחות מתוך 20 החודשים שקדמו לתחילת הלימודים. התקופה המירבית לזכאות במקרים אלו היא 26 חודשים בלבד (כשנתיים).

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 30.

כך, נוצר מצב אבסורדי שמי שתלוי בגמלת הבטחת הכנסה נאלץ לבחור בין היציאה ללימודים לבין המשך קבלת הגמלה.

דווקא אלו שרוצים לצאת ללימודים ולהשתלב לאחר מכן בעולם התעסוקה מנועים מלעשות זאת בשל חוסר יכולתם להבטיח לעצמם הכנסה בסיסית למחיה.

לפיכך, מוצע לקבוע כי גמלת הבטחת הכנסה תשולם לתלמידים במוסדות מוכרים, גם אם הם אינם הורים עצמאיים, אם השתלמה להם גמלת הבטחת הכנסה במשך 12 חודשים לפחות מתוך 20 החודשים שקדמו לתחילת הלימודים וכן לתלמידים שהם הורים עצמאיים שקיבלו גמלה במשך 6 חודשים לפחות מתוך 20 החודשים שקדמו לתחילת הלימודים. כמו כן, מוצע להרחיב את תקופת הזכאות המירבית ל-48 חודשים, שהם ארבע שנות לימודים.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת נעמה לזימי (פ/24/3501).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת נעמה לזימי (פ/25/1081) ועל ידי חברת הכנסת אימאן ח'טיב יאסין וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/2968).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י' באייר התשפ"ג (01.05.2023)